

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๕๕

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง สรุปได้ว่า

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติพัฒนาเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และแจ้งให้พรรคชาติพัฒนาทราบถึงการแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา เพื่อให้พรรคชาติพัฒนาดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาติพัฒนา จนถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคชาติพัฒนาต้องดำเนินการตามที่มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ดังกล่าวมาข้างต้น ปรากฏว่า พรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการใดๆ กล่าวคือ ไม่แจ้งการรับสมัครสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ก็ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ พรรคชาติพัฒนาไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคชาติพัฒนา

ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้คำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาด้วยเหตุยุบพรรคดังกล่าว

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ศาลรัฐธรรมนูญในการประชุม เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาติพัฒนาทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแจ้ง

หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไป

ประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งให้ยุบพรรคชาติพัฒนา เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาติพัฒนาได้รับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ พรรคชาติพัฒนาต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคและจังหวัดตามประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง บัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ และให้มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่ภาค ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง คือภายในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคชาติพัฒนาไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ และพรรคชาติพัฒนาได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงฟังได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า กรณีมีเหตุที่จะตั้งยุบพรรคชาติพัฒนาได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาติพัฒนาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ